

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

H. Aliyev

Azərbaycan və Çin arasında viza rejimi ləğv edilib

Bax sah. 2

Prezident
Dövlət Gömrük
Komitəsinin
yeni inzibati
binasının açılışında
iştirak edib

11 iyun
2025-ci il
çarşamba
N: 098 (6925)
Qiymət
60 qəpik

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycana dövlət məstəqliliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətiidir.
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından növbəti, Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

Milli Qurtuluşdan tarixi Zəfərə

Bax sah. 4

Yersiz müqayisə

**Azərbaycan sivilizasiyalararası
dialogu dəstəkləyir...**

**Avropa ölkələri
Orta Dəhlizdə
birləşir**

Bax sah. 5

“Sarsılmaz Qardaşlıq-2025” və “Mustafa Kamal Atatürk-2025” təlimləri

Azərbaycanla Türkiye arasında imzalanmış hərbi əməkdaşlıq haqqında sazişə uyğun olaraq, Naxçıvanda “Sarsılmaz Qardaşlıq-2025” kompüter dəstekli komanda-qorargahı və “Mustafa Kamal Atatürk-2025” döyüş atışlı birləşə taktiki təlimlərinə hazırlıq məqsədi Azərbaycan-Türkiyə dövlət bayraqlarının deyişmə mərasimini keçirilib. İyunun 10-da Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat və ictimaiyyətə əlaqələr idarəesindən verilen məlumatda göstərilib, Əlahiddə Ümmüqoşon...

Bax sah. 4

Azərbaycan-Pakistan: İKİTƏRƏFLİ VƏ COXTƏRƏFLİ FORMATLARDA SIX ƏMƏKDAŞLIQ

Azərbaycan və Pakistan strateji müttəfiqlərlə, qarşılıqlı maraqlara əsaslanan münasibətləri, işbirlikçi dərinləşdirirlər. İki dost ökə arasında siyasi dialog yüksək intensivliyi ilə fərqlənir. Pakistanın Baş naziri Məhəmməd Şəhbaz Şərifin öten ay Azərbaycana səfəri çörçivəsində azad Ləçəndə Prezident İlham Əliyevlə baş tutan bir sıra mühiüm görüşlərin ardından müqəddəs Qurban bayramı ərofəsində Liderlər arasında telefon danışığı olub. Eyni zamanda...

Bax sah. 2

NATO daxilində yeni güc mərkəzləri yaranır?

Böyük Britaniya NATO-da öz hərbi gücünü, ağır silahlarının sayını və tohələksizlik imkanlarını artırmaq qərarına gəlib. Rusiya-Ukrayna müharibəsinin yeni - qeyri stabil mərhələyə qədəm qoyduğu, eləcə də, ABŞ - Rusiya yaxınlaşması fonda rəsmi Londonun bu istiqamətdə addimları birmənali qarsılanır. Britaniya mediasının son məlumatlarında qeyd olunur ki, Baş nazir Kir Starmer nüvə başlıqları arsenalının modernləşdirilməsi və sualtı qayıqların tikintisi programının yenilənməsi, o cümlədən Britaniya Silahlı Qüvvələrinin göləcək döyüşlərə hazırlanması ilə bağlı məsələlərdən ciddi tapşırıqlar verib...

Bax sah. 6

Süni intellekt xəyalları gerçəkləşdirir

Son iller ölkəmizdə rəqəmsallaşma sahəsində müüm addimlar atılmadıdır. Elektron hökumətin inkişaf strategiyasına uyğun olaraq rəqəmsal xidmətlərin göstərilməsində, iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində süni intellekt texnologiyalarının geniş tətbiqi sahəsində müəyyən uğurlar elde edilib. Ölkəmizin müvafiq tədqiqat mərkəzlərində süni intellektle bağlı aparılan tədqiqatların başlanğıcı isə öten əsrin ortalarına gedib çıxır. Bu sahədə bir sira elmi nailiyyətlər qazanılıb. Eyni zamanda, Azərbaycanın müvafiq ali məktəblərində də uzun müddətdir ki, süni intellekt üzrə kadrlar hazırlanıbmaddadır...

Bax sah. 8

Paşinyan-kilsə qarşıdurması yeni mərhələdə

Bax sah. 6

Milli Qurtuluşdan tarixi Zəfərə

Ümummilli Lider Heydər Əliyev məsir Azərbaycanın memarı və milli dövlətçilik ideologiyasının banisi kimi tarixə həkk olunmuş dahi siyasi xadimdir. Onun uzaqqrən siyaseti, prinsipiellili və xalqına bağlılığı nəticəsində Azərbaycan müstəqilliyini qoruyub saxlamış, güclü və sabit dövlətə çevrilmişdir. Ulu Öndərin zəngin siyasi irsi bu gün də milli inkişaf strategiyasının təməlini təşkil edir və dövlət idarəciliyində aparıcı istiqamət olaraq qalır.

1990-cı illərin əvvəllərində Azərbaycan müraciət geosiyasi və daxili çətinliklər fondağında ağır sınaqlarla üz-üzə qalmışdır. 1991-ci ildə müstəqillik aktı qəbul edilər də, mərkəzi hakimiyəti zəif idi, bölgələrdə separatçılıq və özbaşınlıq meyilləri hökm süründürdü. Ermənistannın hərbi təcavüzü nəticəsində ölkəmizin Qarabağ və ətraf rayonlarında qanlı döyuşlər gedirdi. İqtidarda olan qüvvələrin milli maraqlara uyğun qərarlar qəbul edə bilməməsi fonunda hakimiyət uğrunda mübarizə ölkəni vətəndaş qarşıdurmasına sürükəyirdi.

Məhz belə bir ağır və taleylü məqamda xalqın təkidi tələbi ilə Naxçıvanda siyasi fealiyyətinə davam etdirirən dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev 1993-cü ilin iyun ayında Bakıya dəvət olundu. İyunun 15-də Ulu Öndər Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Sədri seçildi, bu əlamətdar hadisə ölkəmizin dövlətçilik tarixində yeni bir mərhələnin başlangıcı oldu. Məhz həmin gündən etibarən ölkəmiz parçalanmaq və məhv olmaq təhlükəsinə xilas edilərək sabitlik və inkişaf yoluna qədəm qoydu. Milli Qurtuluş Günü kimi tarixə düşən 15 iyun dövlətçiliyimizin xilasını və milli birliliyin bərpasını simvolizə edir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin siyasi hakimiyətə qayıdışından sonra atılan ilk müüm addım ölkədə siyasi bəhranın aradan qaldırılması və dövlət institutlarının fealiyyətinin təmin edilməsi oldu. Ermənistannın hərbi təcavüzü nəticəsində minlərlə insan həlak olmuş, bir milyondan artıq insan doğma yurdunu vəsiyətini tərk etmişdi. Ön cəbhədə nizamı ordu yox dərcəsində id, bu səbəbdən atoşkoşinən əldə olunması hayatı ohemiyət daşıyır.

1994-cü il mayın 12-də Ermənistandı əldə olunan atoşkoş razılaşması döyüş əməliyyatlarını dayandırmaqla yanaşı, ölkənin hərbi siyasi vəziyyətində ciddi döñüş yaratdır. İnsan tələfatının qarşısı alındı, dövlət idarəciliyinin sistemli əsasları üzərində qurulması və uzunmüddəti inkişaf strategiyalarının hazırlanması üçün zəruri şərait formalşadı. Eyni zaman-

da, ordu quruluğu, iqtisadi sabitlik və beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi istiqamətində möhkəm təməl qoyuldu.

1994-cü il sentyabrın 20-də imzalanan "Ösrin müqaviləsi" Azərbaycanın enerji strategiyasında və dövlətçilik tarixində yeni mərhələnin başlangıcı oldu. "Ösrin müqaviləsi", həmçinin enerji gollerlərinin səmərolu və şəffaf idarə olunması məqsədilə Dövlət Neft Fonduñun təsis edilməsinə zəmin yaratıldı. Fonduñun fəaliyyəti noticosunda sosial layihələrin maliyyələşdirilməsi, təhsil və səhiyyə sahələrinin gücləndirilməsi, infrastrukturun inkişafı və regionların dircəldiləməsi istiqamətində genişmiqyaslı proqramlar həyata keçirildi.

Ulu Öndər Heydər Əliyev üçün ordu quruluğu müstəqil dövlətçiliyin qorunması baxımdan strateji əhəmiyyət daşıyır. Ümummilli Lider silahlı qüvvələrin möhkəmləndirilməsi, orduya vahid komandanlığın yaradılması və hərbi idarəetmənin mörkəzələndirilməsinə prioritet istiqamət kimi müəyyənələndirdi. Müdafiə Nazirliyinin strukturunu yenidən təşkil olundu, nizami ordu sisteminə keçid sıyrıldı, hərbi hissələrin təchizatı yaxşılaşdırıldı və döyüş hazırlığının artırılması üçün ardıcıl tədbirlər görülməyə başlandı. Bu dövrən etibarən müdafiə sonaşesinin formalşdırılması istiqamətində ilk addımlar atıldı, hərbi kadrların hazırlanması məqsədilə ixtisaslaşmış təhsil müəssisələrinin fealiyyəti bərpa edildi və hərbi təlim-tədris sistemi gücləndirildi. Eyni zamanda, gəncələr arasında vətənparvarlık ruhunun aşlanması xüsusi önem verildi. Ordunun döyüş qabiliyyəti yüksəldi, hərbi nizam-intizam bərqrər oldu və silahlı qüvvələr tədricon dövlətinə dəsə dataqlarından birincə qeyrildi. NATO ilə əməkdaşlıqlar başlandı və Azərbaycanın müdafiə qabiliyyəti sürətlə artırıldı.

1995-ci il noyabrın 12-də keçirilən ümumxalq səsverməsi ilə qəbul edilən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası hüquq dövlətinə bünövrəsinə qoydu. Konstitusuya insan hüquq və azadlıqlarını təmin edən, dövlət hakimiyətinin bülənməsi prinsipini əsas götürən mütəraqqi bin sened kimi tarixə düşü. Yeni Konstitusuya ilə qanunverici, icraedici və möhkəmə hakimiyətləri arasında balanslı münasibət sistemi formalşdırıldı. Bu, Azərbaycanda hüquq dövlət və vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunu əsasını təşkil etdi.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən xarici siyaset Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə suveren və etibarlı tərəfdən imicini gücləndirdi. Qonşu dövlətlərə

münasibətlərdə qarşılıqlı hörmət, qeyri-müdaxile və əməkdaşlıq prinsipləri əsas götürüldü. Türkiye, Rusiya, İran, Gürcüstan və digər region ölkələri ilə siyasi, iqtisadi və mədəni münasibətlər quruldu. Eyni zamanda, Azərbaycan dünyyanın aparıcı ölkələri, BMT, ATƏT, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Qoşulmama Hərəkatı və digər nüfuzlu beynəlxalq qurumlarla əməkdaşlıq etməyə başladı. Ölkəmizin xarici siyaseti enerji diplomatiyası, təhlükəsizlik, münasibətlərin həlli və regional sahitlik məqsədləri ilə paralel şəkildə inkişaf etdirildi.

Heydər Əliyev dövründə həyata keçirilən sosial islahatlar ölkədə insan kapitalının qorunmasına, əhalinin rifah seviyyəsinin yüksəldilməsinə və sosial ədalətin təmin olunmasına xidmet etdi. Qaçın və məcburi köçkünlərə dövlət qayğısı sistemi şəkildə təskil olundu, onlara müvəqqəti mənzillər və ya dövrlər təqdim edildi. Sosial müdafiə sahəsində həyata keçirilən tədbirlər genişmiqyaslı dövlət proqramları ilə müşayiət olundu.

Təhsil sahəsində aparılan islahatlar beynəlxalq standartlara ineqərsiya, keyfiyyətin yüksəldilməsi və gənclərin bılık və bacarıqlarının artırılmasına yönəlmədi. Yeni məktəbler tikildi, ali təhsil müəssisələri müasirşədirildi, xaricde təhsil imkanları yaradıldı.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin teşəbbüsü ilə sohiyyə sahəsində aparılan sistemli islahatlar ölkədə tibbi xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə və əhalinin sağlamlığının qorunmasına yönəldi. Struktur deyişikliklər çərçivəsində bir sira mühüm qərarlar qəbul olundu, sohiyyə idarəciliyi tekmilləşdirildi, paytaxtla yanaşı, regionlarda da müasir tibbi infrastruktur yaradıldı. Rayon mərkəzi xəstəxanaları yenidən quruldu, diaqnostik mərkəzlər və tacili tibbi yardım stansiyaları istifadəyə verildi. Tibbi avadanlıqların yenilənməsi və kadr hazırlığının gücləndirilməsi nəticəsində region əhalisinin keyfiyyətli tibbi xidmətlər çıxışı ohemiyətli dərəcədə yaxşılaşdırıldı. Əhalinin sosial həssas tövəqələri üçün pulsuz tibbi müayinələrin təşkilini dövərən mühüm yeniliklərindən biri oldu.

Müstəqil dövlət quruculuğunun mühüm istiqamətlərindən biri kimi gənclərlə bağlı siyaset prioritet sahəyə qeyrildi. Gənclər cəmiyyətinin avanqardı kimi deyərləndirildi, onların intellektual potensialının reallaşdırılması üçün sistemli addımlar atıldı. Onların dövlətçilik prosesində fəal iştirakının təmin edilməsi məqsədilə ardıcıl və məqsəd-

önlü siyaset həyata keçirildi.

Eyni zamanda, ölkədə idman infrastrukturunun müasirşədirilməsinə böyük önem verildi. Yeni olimpiya idman kompleksləri tikildi, mövcud idman obyektləri əsaslı şəkildə təmir olundu, gənclərin idman cəlb olunması təşviq edildi. Bu sahəyə yönəldilən investisiyalar noticəsində ölkəmiz beynəlxalq idman tədbirlərinin fəal iştirakçısına və ev sahibinə qeyrildi. Müxtəlif illərdə keçirilən Avropa, dünya və olimpiya yarışlarında ölkə idmançılarının qazandığı uğurlar Azərbaycan idman ölkəsi kimi tanıtdı və gənclər arasında sağlam həyat tərzi təşviqino güclü təkan verdi.

Ulu Öndərin həyata keçirdiyi siyasi, iqtisadi və hərbi strategiya Azərbaycanın gələcək Qələbesinə - torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsinə gedən yolu başlangıcı oldu. Müstəqil, sabit və güclü dövlət modeli formalşadı. Xalqla iqtidár arasında möhkəm həmroylıq, milli birlilik qorunması və strateji yanaşma nəticəsində Zəfər realliga qeyrildi. Bütün bu amillər müasir dövlətçiliyin dayanıq əsasları üzərində qurulmasına, xarici təsirlərə qarşı davamlı və milli maraqlara sökünen siyasi kursun təşəkkül tapmasına şərait yaradı.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu qətiyyətələ davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan yeni bir inkişaf mərhələsinə qədəm qoydu. Dövlət idarəciliyi sisteminin tekmilləşdirilməsi, iqtisadiyyatın saxolandırılması, güclü diplomatiya və ordu quruculuğunu noticəsində ölkənin qüdrəti dəha da artırdı.

2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan öz torpaqlarını düşmən işğalından azad etdi. 2023-cü ilin sentyabrında iso şəhər ordumuzun keçirdiyi lokal xarakterli antiterror tədbirləri ilə ölkəmiz suverenliyi tam təmin olundu. Bu tarixi qələbələr 15 iyun - Milli Qurtuluş Günü ilə başlanan xilaskarlı missiyasının nəticəsidir.

Nihad Pənahov,
YAP Tovuz rayon təşkilatının sədri

"Sarsılmaz Qardaşlıq-2025" və "Mustafa Kamal Atatürk-2025" təlimləri

Azərbaycan və Türkiyə hərbi sahədə əməkdaşlığı daha da artırır

Azərbaycan-Türkiyə arasında imzallanmış hərbi əməkdaşlıq haqqında sazişə uyğun olaraq, Naxçıvanda "Sarsılmaz Qardaşlıq-2025" kompüter dəstəkləli komanda-qərargah və "Mustafa Kamal Atatürk-2025" döyüş atışlı birgə taktiki təlimlərinə ha-

zırlıq məqsədilə Azərbaycan-Türkiyə dövlət bayraqlarının dəyişmə mərasimi keçirilib. İyunun 10-da Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat və ictimaayıttə əlaqələr idarəsindən verilən məlumatda gördə, Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun (ƏÜÖ) Qərargahından hö-

rəkətə başlayan bayraq taqımı Sədərək sorhəd keçid məntəqəsinə - Araz çayı üzərindəki "Ümid" körpüsünün doğru yürüşə başlayıb. Eyni zamanda, Türkəyin bayraq taqımı da Ağrı vilayətinin Doğuboyazıt rayonundan mərasimin keçiriləcəyi ünvana doğru

yürüş edib.

"Ümid" körpüsündə Azərbaycanın Dövlət Himni və Türkəyin İstiqlal Marşı ifa edildikdən sonra bayraqların dəyişmə mərasimi olub. Sonra tolimo cəlb edilən bölmələr və hərbi texnika sərhəd-keçid məntəqə-

sindən Naxçıvana yola düşübələr. Təlimin planına əsasən, tank, mexanikləşdirilmiş və komando bölmələri artılları, hava hücumundan müdafiə və aviasiya bölmələrinin dəstəyi ilə müxtəlif təlim-döyüş tapşırıqları yerinə yetirəcəkler.

Regionun ən güclü ordusu...

Qeyd edək ki, milli təhlükəsizlik strategiyasının ayrılmaz tərkib hissəsinə təşkil edən hərbi təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi milli ordunun maddi-texniki və mənəvi-psixoloji hazırlıq seviyəsinin yüksəldilməsindən xeyli dərəcədə asılıdır. Son illər bu sahədə həyata keçirilən davamlı islahatların və məqsədönlü tədbirlərin nəticəsində Azərbaycan regionda güclü orduya malik olan dövlətə çevrilib. Hazırda Azərbaycan Ordusu dünyanın güclü orduları sırasındadır. Yeni ölkəmiz güclü orduya, təkmilləşmiş hərbi sisteme və inkişaf etmiş müdafiə sənayesine malikdir. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri quruda, suda və havada döyüş tapşırıqlarına yetirmək, ölkəni istənilən hückməndən müdafiə etmək qüdrətino malikdir. Beynəlxalq hərbi təqribat mərkəzlərinin rəyinə görə, Azərbaycan Ordusu regionun ən hazırlıqlı və müasir silahlı qüvvələri sayılır.

Məlum olduğum kimi, Azərbaycan dəst və tərəfdən ölkələrə davamlı olaraq birgə hərbi təlimlər keçirir. Buna nümunə olaraq, Azərbaycan, Türkəy və Pakistanın xüsusi təyinatlılarının "Üç qardaş" hərbi təlimlərini göstərmək olar. Eləcə də, Gürçüstən paytaxtı Tbilisi şəhərində Azərbaycan, Türkəy və Gürçüstən hərbi qulluqçularının iştirakı ilə "Eternity" kompüter dəstəkləli komanda-qərargah təlimləri de xatırlamış olar. Beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində dəha bir hərbi təlim isə Qazaxistanda keçirilib. Ətək il iyulun 8-dən 17-

dək Qazaxistandan qərbində yerləşən Manqistau vilayətində Mərkəzi Asiya ölkələrinin və Azərbaycanın hərbi qüvvələrinin iştirakı ilə regional beynəlxalq təlimlər baş tutub. Təlimlərə təxminən 4 min hərbi qulluqçu və 700-dək hərbi texnika cəlb olunub.

İki qardaş ölkə olan Azərbaycan-Türkəyin keçirdiyi birgə təlimlər isə artıq ənənə halını alıb. Belə ki, Azərbaycan və Türkəyin "Mustafa Kamal Atatürk", "Anadolu Qaralı", "Sarsılmaz Qardaşlıq", "Qış təlimi-2025" birgə təlimləri xüsusi vurğulamalıdır. Bu il mayın 11-də də Türkəy və Azərbaycan hərbi təlimlərini Naxçıvanda birgə təlim keçib. Türkəy Ordusunun 9-cu Komando Briqada komandanlığı və Naxçıvanın Əlahiddə Ümumqoşun

Orduşunun bölmələri "Birgə komando təlimi" keçirib. Bundan əlavə, Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçuları və aviasiya vasitələri "Anadolu Ankarası-2025" ("Anatolian Phoenix - 2025") beynəlxalq axtarış-xilasətə tolimində iştirak etmek üçün ötən ay Türkəyin Konya şəhərində səfərdə olub.

Həmçinin, Kayseri şəhərində "Erciyes - 2025" təliminin "Yüksək seviyyəli müşahidəçi günü" keçilərə təşkil edilib. Tədbirdə Türkəy Silahlı Qüvvələrinin Quru Qoşunları komandanı, ordı generalı Selçuk Bayraktaroglu, Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun (ƏÜÖ) komandanı, general-major Kənan Seyidov, ələcə də Azərbaycanın Türkəyədəki hərbi attasələk aparmanın və digər iştirakçı dövlətlərinin hərbi nümayəndələri iştirak ediblər. Əvvəlcə təlimin ümumi gedisi, qarşıda duran tapşırıqların məqsədi və yerin

Milli Qurtuluş Günü: müasir dövlətçilik tariximizin dönüs nöqtəsi

1990-cı illərin əvvəllərində müstəqilliyini bərpa edən Azərbaycan ciddi daxili və xarici təhdidlər qarşısında qalaraq siyasi böhran, iqtisadi iflas, sosial gərginlik və hərbi tacavüzlərlə üz-üzə idi. Mərkəzi həkimiyətin zəifliyi, bölgələrdə separatlıq meyllərinin artması, Ermenistanın genişləyişmiş hərbi tacavüzü nəticəsində baş verən qanlı döyuşlər və ölkədəki qeyri-sabitlik vətəndaş qarşısına yol açıldı. Məhz belə bir müraciət və tələyülkül mərakehdə salğın təkdil tələbi ilə siyasi arenaya qayıdan Ümummilli Lider Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətçiliyinin xilası və müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi istiqamətinə mühüm tarixi missiyani öz üzərinə götürdü.

1993-cü il iyunun 15-də Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycan Ali Sovetinin Sədri seçilməsi ilə ölkədə milli hərəkət, siyasi sabitlik və dövlətçilik ənənələrinin bərpası prosesini start verildi. Həmin gün Azərbaycan tarixində Milli Qurtuluş Günü kimi qeyd olunur. Ulu Öndərin siyasi iradəsi, təcrübəsi və qətiyyətli addımları nəticəsində dövlətçilik ideyası ətrafında xalq-iqtidarı birləşdi və müstəqilliyin real məzmununda möhkəmləndirilməsinə doğru böyük addımlar atıldı.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin gərgin seyləri sayəsində 1994-cü il mayın 12-də Ermənistandan atəşkes sazişi imzalandı. Bu mühüm siyasi qərar cəbhədə insan telefatiñ dayandırmaqla yanaşı, ölkənin gələcək iqtisadi və siyasi sabitliyinin təmin olunması üçün zəruri şərait yaratıldı. Sabitlik isə quruculuq işlərinin əsasını toşkil edərək strateji islahatların həyata keçirilməsinə imkan verdi.

1994-cü il sentyabrın 20-də imzalanan və tarixə "Ösrin müqaviləsi" kimi düşən neft kontraktı mühüm Azərbaycanın enerji strategiyasının başlanğıcı və iqtisadi müstəqilliyinin əsasını təşkil edən mühüm sonəd oldu. Bu nəhəng layihə ölkənin geleceğin tələyini müyyən edən dönüs nöqtəsinə çevrildi. "Ösrin müqaviləsi" nəticəsində Azərbaycan ilk dəfə olaraq beynəlxalq enerji bazarına integrasiya olundu və öz többi sərvətlərindən səmərəli istifadə edərək güclü iqtisadi bünövrə formalasdırmağa başladı.

"Ösrin müqaviləsi"nın uğurla həyata keçirilməsi nəticəsində ölkəyə daxil olan maliyyə vasitələri Azərbaycan Dövlət Neft Fondu (ARDNF) yaradılmasına səbəb oldu. Bu Fon vəsaitəsilə neft gəlirlərinin

səffaf və davamlı şəkildə idarə olunması təmin olundu, dövlətin sosial siyasetinin reallaşdırılmasına geniş imkanlar açıldı. Əldə edilən resurslar iqtisadiyyatın diversifikasiyası, infrastrukturun yenilənməsi, təhsil, sehiyyə, sosial təminat və digər sahələrdə mühüm layihələrin icrasına yönəldildi. Beleliklə, "Ösrin müqaviləsi" yalnız neft hasilatı və ixracına deyil, həm də Azərbaycanın dövlətçilik əsaslarının möhkəmləndirilməsi, milli iqtisadiyyatın dirçəldiləməsi, sosial rifahın artırılması və beynəlxalq arenada mövqelərinin gücləndirilməsi baxımından strateji əhəmiyyət kəsb etdi.

Heydər Əliyev üçün milli ordu quruculuğu strateji əhəmiyyət kəsb edirdi. Onun təşəbbüsü ilə orduda vahid komandanlıq sistemi yaradıldı, hərbi hissələr nizama salındı, silahlı qüvvələrin maddi-texniki bazası gücləndirildi. Ordunun müasir tablolara uyğun formalaşması, müdafiə sənayesinin yaradılması və peşəkar kadər hazırlığına xüsusi önem verildi. Milli Ordunun gücləndirilməsi goləcək zəfərlərin əsasını təşkil etdi.

1995-ci il noyabrın 12-də Ümummilli Lider

Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası ümumxalq səsverməsi - referendum yolu ilə qəbul olundu. Bu mühüm sonəd ölkənin siyasi hüquqi və ictihadı hayatında yeni bir mərhələnin başlangıcı qoydu. Konstitusiyanın qəbulu ilə Azərbaycan müstəqil dövlət quruculuğu yolunda mühüm bir mərhələni başa vurdu və hüquqi dövlət, demokratik cəmiyyət prinsiplərinin möhkəmləndirilməsi istiqamətdə fundamental baza formalasdı. Yeni Konstitusiya Azərbaycan Respublikasının suverenliyini, ərazi bütövlüyünü, demokratik quruluşunu və dünyevi dövlət modelini hüquqi cohətdən təsbit etdi.

Konstitusiyanın qəbulundan sonra həyata keçirilən qanunvericilik təşəbbüsleri, möhəmməd-hüquq islahatları, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının təminatı sahəsində mühüm addımlar atıldı. Hüquqi sabitliyin yaradılması, dövlət orqanlarının və idarəetmə strukturlarının təşkil və səmərəli fealiyyəti mehz bu konstitusiyaya çərçivəsində baş tutdu. Konstitusiya, eyni zamanda, iqtisadi islahatların hüquqi bazasını təmin edərək, sahibkarlığın təşviqi, özəlləşdirme prosesi və bazar iqtisadiyyatına kecid sahəsində də mühüm rol oynadı.

Ulu Öndərin gərgin seyləri ilə Bakı-Supsa və Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərləri, həmçinin Bakı-Tbilisi-Örzurum qaz kəməri kimi qlobal əhəmiyyətli layihələr həyata keçirildi. Bu layihələr Azərbaycanın regional və beynəlxalq miqyasda enerji mərkəzinə çev

rilməsini təmin etdi. Eyni zamanda, nəqliyyat sahəsində reallaşdırılan TRACECA, Büyük İpek Yolu və digər təşəbbüsler ölkənin geostrateji əhəmiyyətini artırırdı.

Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsasları qoylan sosial siyaset ölkə vətəndaşlarının rifah halının yaxşılaşdırılmasına yönəlmədi. Əməkhaqlarının və pensiyaların mərhələli şəkildə artırılması, sosial müdafiə sisteminin təkmilləşdirilməsi və azəminatlı ailələr dövlət dəstəyi mexanizmlərinin yaradılması bu istiqamətdə atulan mühüm addımlar arasında idi. Həmçinin, əllillər, qacınclar və məcburi köçkünlər üçün sosial programlarının reallaşdırılması, onların mənzil-məsəsət şəraitinin yaxşılaşdırılması dövlət siyasetinin prioritet istiqamətlərindən biri kimi müsəyyən edilmişdi.

Heydər Əliyevin strateji baxışına görə, elm və təhsil comiyətin təreqqisinin əsas dayaqlarındandır.

Müstəqillik illərindən təhsil sahəsində bəzən fundamental qanunvericilik aktları qəbul edildi, ali və orta ixtisas təhsil müəssisələrinin maddi-texniki bazası gücləndirildi. Eyni zamanda, müəlliimlərin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və ixtisasartırmış mexanizmlərin tətbiqi ilə bu sahədə keyfiyyət yüksəldi. Xəricdə təhsil imkanlarının genişləndirilməsi, dünən qabaqcıl universitetləri ilə əməkdaşlıq və gənc mütəxəssislərin hazırlanması milli intellektual potensialın artırılması şərait yaratdı. Bu yanaşma müstəqil dövlətin bilikli, düşünən və vətənpərvər vətəndaşlarının formalasmasına zəmin oldu.

Səhiyyə sisteminin müasirlişdirilməsi də prioritet istiqamətlərindən biri idi. Respublikanın müxtəlif bölgələrində xəstəxana ve poliklinikalar əsaslı şəkildə yenidən quruldu, yeni tibbi avadanlıqlar alındı, regionlarda tibbi xidmətlərin elçətanlığı artırıldı.

Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə müstəqil dövlətin gölcük əməkdaşlığı olan gənclərə bağlı ardıcılı və sistemli dövlət siyaseti formalasdı. Gənclərin milli ruhda torbiyəsi, onların intellektual və fiziki inkişafı, dövlət idarəciliyində feal iştirak üçün geniş imkanlar yaradıldı. Müxtəlif dövlət programlarının reallaşdırılması, gənclər təşkilatlarının inkişafı bu siyasetin əsas sütunları kimi ən plana çıxdı. Həmçinin, könüllülük hərəkatının genişlənməsi və innovasiya təşəbbüslerinin dəstəklənməsi gənc nəslin yaradıcı potensialını reallaşdırmaq üçün mühit formalasdırırdı.

Dahi Lider Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu idman siyaseti Azərbaycanın beynəlxalq arenada tanın-

masında mühüm rol oynadı. İdman infrastrukturunda regionlarda da genişləndirildi, yeni olimpiya idman kompleksləri tikildi və gənc idmançılarla dəstək göstərildi. Azərbaycanın beynəlxalq yarışlarda əldə etdiyi uğurlar ölkəmizin idman potensialının nümayiş etdirdi. Bakıda keçirilən mətbəət idman tədbirləri Azərbaycanın qlobal idman mərkəzlərindən birincən qərildiyini təsdiqlədi.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin dövründə formalasın inkişaf mərhələsi Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müasir təhləblər uyğun şəkildə ardıcılı və qotiyətə davam etdirilir. Xalq-iqtidár birlili, milli maraqlar əsaslanan siyaset və gəclü ordu sayesində Azərbaycan 2024-ci ilde 44 günlük Vətən müharibəsində tarixi Zəfer qazandı. 2023-cü ilin sentyabrında isə lokal xarakterli antiterrör tədbirləri nəticəsində ölkəmizin suverenliyi tam təmin olundu. Bu uğurlar Milli Qurtuluş strateji davamı və Heydər Əliyev yolumun qoləbəsidir.

15 İyun - Milli Qurtuluş Günü müasir Azərbaycan tarixində yalnız siyasi sabitliyin təmin edildiyi bir mərhələ deyil, həm də dövlətçilik düşüncəsinin, milli həmrəyliyin və strateji inkişaf xəttinin formalaslığı döñüs nöqtəsidir. Bu əlamətdə tarix xalqın xılastırıq missiyasını öz üzərinə götürən Ümummilli Lider Heydər Əliyevə olan etimadının tentənəs olmaqla yanaşı, Onun müyyən etdiyi siyasi kursun Prezident İlham Əliyev tərəfindən yeni dövrün təhləblerin uyğun şəkildə ardıcılı və məqsədönlü şəkildə həyata keçiriləməsi ilə Azərbaycanın hərəkəflə inkişaf yolunda möhəmməd ərolılış yolda etməsini təmin edib.

Boxtiyar Mustafayev,
YAP Mingəçevir şəhər təşkilatının sədri

Avropa ölkələri Orta Dəhlizdə birləşir

Bolqarıstan öz limanlarını TransXəzər marşrutuna integrasiya edəcək

Həzirdə qlobal hablardan birinə çevrilən TransXəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutuna (Orta Dəhliz) maraq durmadan artdı və bu nəqliyyat arteriyasına qoşulmaq istəyənlərin sırası genişləndir. Xüsusilə də regionda yaranmış yeni

geosiyasi düzən və fragmentasiyalar fonda meydana çıxan nəqliyyat-logistika xətlərinin saxlandırılması bir çox ölkənin adıqəkilən marşrutda yer almıştır. Hətta Avropa Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutuna (Orta

üçün öz nəqliyyat infrastrukturunu integrasiya etmək yönündə addımlar atmayı başlayıb.

Bolqarıstanın Qara dənizdəki Varna və Burgas limanlarının TransXəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutuna (Orta

Dəhliz) birləşdirilməsi nəzərdə tutulur. Bununla bağlı Bolqarıstan Prezidenti Rumen Radev və Qazaxstan Prezidenti Kəsim-Jomart Tokayev Astanada keçirilən Qazaxstan-Bolqarıstan Hökumətlərərərə Komissiyasının iclası çərçivəsində razı-

laşma əldə edilib. Tərəflər Burqas və Varna dəniz limanlarının Qazaxstanın strateji nəqliyyat-ticaret marşrutlarına integrasiyası üçün birləşdirci dəhliz layihəsi üzərində işləməyə razı oldularını bəyan ediblər.

Iliyat ailesində birləşməsini de şərtləndirir. Şuşada keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə de Şərqi-Qərb nəqliyyat dəhlizinin ən acıq qol kimi Trans-Xəzərin əhəmiyyətinə toxunulub və TDT ölkələri tərəfindən imzalanan Qarabağ Böyannasında Orta Dəhlizə integrasiyanın gücləndirilməsinə dair niyyətlər ifadə olunub.

Zəngəzur dəhlizi üçün yeni imkanlar

lizdə rolunun artırılmasına xidmət edir. Yeri gölmişkən, bir neçə gün əvvəl Qazaxistanın Manqistau vilayətinin nümayəndəsi Nurdyəulet Kılıbay və "Georgian Industrial Group"un Direktorlar Şurasının sədri David Bejuasvili arasında keçirilən görüşdə Xəzər dənizi üzərindən bərə daşımalarının inkişafını yönəlmış investisiya layihəsi müzakirə olunub. Gürcüstənən olan investorlar bəyən ediblər ki, Xəzər dənizi ilə müntəzəm yüksəkşimalşalarının təmin olunması üçün xüsusi gəmilər inşa edilib. 2025-ci ilin sentyabrında etibarən bu gəmilər ilk dəfə olaraq Qazaxistan bayrağı altında Kurik-Ələt-Kurik marşrutu üzrə müntəzəm reyslər həyata keçirəcək. Onlar Qazaxistanın "MSC Middle Corridor Maritime" şirkətinin idarəciliyinə verilecek. Marşrut üzrə ayda 8-9 reysin təşkil planlaşdırılır. Hər bir gəmi eyni vaxtda 54-dək yüksək avtomobilini daşımaya imkanına malikdir. Bundan əlavə, şirkətin donanması 2027-ci ilə qədər hər il iki bərə olmaqla daha dörd gəmi ilə genişləndiriləcək. Eyni zamanda, digər bərə operatorları ilə əməkdaşlığın genişləndirilməsi istiqamətdə dənişəqlər aparılır. Neticədə, Orta Dəhliz-Xəzər-Qara dəniz zənciri üzrə daşımaların dövriyyəsi artacaq, xarici ticarətin genişlənməsində yeni imkanlar yaranacaq, nəqliyyat axınlarının daha səmərəli idarə olunması təmin ediləcək.

Orta Dəhliz nəhəng arteriyaya çevrilir

Cin və Azərbaycanın artan təşəbbüskarlığı sayesində Mərkəzi Asiya və Avropa ölkələrinin Orta Dəhliz integrasiyası olunması təşəbbüslerini yeni mərhələyə daxil olub. Bu, Orta Dəhliz vəsaitəsi dəşəmaların hecmənin artırması və bu tranzit xəttinin coğrafiyasını daha da böyüməsi təmin etməkdir. Dəhlizin coğrafiyasının genişlənməsi türk dövlətlərinin vahid nəq-

Cari ilin mart ayında Bakıda keçirilen "Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu" Beynəlxalq Assosiasiyyası (TBNM BA) işçi qrupun iclasında Orta Dəhlizdə daşımaların hecmənin artırılması üçün mövcud infrastrukturların modernləşdirilməsi və yeni logistika qoşqalarının tikintisi, dəhliz üzərində yerləşən ölkələrin nəqliyyat-logistika şəbəkələrinin daha səxələndirilməsi, rəqəmsal idarəmənin qurulması və digər məsələlər müzakirə olunub. 10 ölkənin dəmir yolu administrasiyası və nəqliyyat şirkətlərinin yüksək səviyyəli rəs-

mələrinin iştirak etdiyi tədbirdə yeni strateji hədəflər müəyyənləşdirilib. Orta Dəhlizdə yer almayan Polşa, Lita, Sinqapur,

Bolqarıstan və Ruminiyanın müvafiq qurumlarının nümayəndələri mövcud nəqliyyat şəbəkələrinin əlaqələndirilməsi üçün tədbirlər səsənarisi hazırlanacaqı vurgulanıblar.

Göründüyü kimi Azərbaycanın əsas oyunçu və mərkəzi coğrafiya oldu.

TransXəzər dəhlizinin fiziki sxemə arxivləri dəfələnək təqdim olunur. Bu dəhlizin növbəti dayanacaq Zəngəzur xətti olacaq ki, nəticədə Cin və Mərkəzi Asiya ölkələri ilə Avropa ölkələri arasında nəqliyyat-elaqələrinin saxlandırılması tam təmin ediləcək. İkitərəfli, üçtərəfli və çox

Paşinyan-kilsə qarşıdurması yeni mərhələdə

Ermənistanın baş naziri yeni katolikosluq seçkiləri keçirmək üçün çağırış edib

Ermənistanda Paşinyan hökuməti ilə kilsə arasında görənlilik davam edir. Tərəflər arasında ziddiyətlər Azərbaycanın İkinci Qarabağ müharibəsində erməni ordusunu meğlub etməsi və Qarabağ üzərində suverenliyini tam bərpa etməsindən sonra başlayıb. Ötən ilin may ayında Qazaxın dörd kəndinin qaytarılmasından sonra isə keşəf Baqratın rəhbərliyi altında Paşinyanın istifası tələbi ilə etiraz aksiyalarına start verildi. Lakin bir müddət sonra həmin aksiyalar fiaskoşa uğradı.

Paşinyan-kilsə qarşıdurmasının səbəbi...

Bununla belə, Paşinyan-kilsə qarşıdurması son zamanlar yeni mərhələyə adlayıb. Bu dəfə N.Paşinyan kilsəyə, xüsusilə kilsənin rəhbəri II Qareginə qarşı hücum keçib. Məsələ ondadır ki, erməni kilsəsi ölkənin siyasi idarəciliyinə müdaxilə etməyə çalışır, Paşinyan isə bunu qəbul etmek niyyətində deyil. Eto son çıxışının da məhiyyəti və motivi bundan ibarətdir. Belə ki, bu yaxınlarda

Nikol Paşinyanın sosial media-da tohqıramız paylaşımının da mənəz ermənilərin katolikosu II Qareginə ünvanlandığı iddia edilmişdi. Bundan öncə isə Paşinyan bildirmişdi ki, bütün ermənilərin katolikosunun seçilməsindən son qərarı Ermənistandan hökuməti vermelidir. O vurğulamışdı ki, Ermənistən Apostol Kilsəsinin rəhbərini seçməsi qaydası dəyişməlidir - dövlətin seçkilərdə həllədici səsə sahib olması və namizədlərin etik baxımdan yoxlanılması vacib şərt kimi önə çıxarılmalıdır.

N.Paşinyan Ermənistanda bəzi kilsələrin acıqcaqlı vəzifədə olduğunu da demiş və əlavə etmişdi ki, kilsələrin ek-soruyutu tikinti tullantuları anbarı kimi istifadə edilir. "Kilsələrdə əlavə məmər plitələr, sement kəsələri, paslı armaturlar saxlanılır. İnsan ruhani bir şəyle temasda olmaq üçün kilsəyə gedir. Amma bərdən içəri girirən və görürən ki, ziblə səpələnib, kiminsə paltarı, ayaqqabısı, çarşayı qoyulub", - deyə baş nazir gileyənib. Paşinyan vurğulayıb ki, kilsələrlə bağlı

standartlar tətbiq edilməlidir.

Paşinyan II Qaregini istefaya çağırıb

Ermənistən baş naziri Nikol Paşinyan kilsə rəhbərliyi barədə sərt açıqlamaları hələ də davam etdirir. Bu dəfə o, II Qaregini həssas nöqtədən "vurmağa" başlayıb. Paşinyan iyunun 9-da sosial şəbəkə hesabında bütün ermənilərin katalikosu II Qaregini yenidən ittihəm edib. Baş nazırın sözlərinin görgə, II Qareginin vəzifəyə təyin olunarkən könüllü olaraq qəbul etdiyi subaylıq andını pozub: "II Qaregin könüllü olaraq qəbul etdiyi subaylıq andını pozub və övladı var. Bu faktdır və II Qaregin bunu təkzib etməyə çalışısa, yalan danışmağa cəhd göstərsə, mən müvafiq formatda səbüt təqdim edəcəm". Erməni baş nazır iddia edib ki, Erməni Apostol Kilsəsinin Ni-zamnaməsinə uyğun olaraq II Qareginin yepiskop, arxiyepiskop, deməli, katolikos olmaq hüququ yoxdur və o istəfə verməlidir. "Katolikos II Qaregin (Ktriç Nersisyan) Eçmədzinin ana taxtimi tərk etməlidir. Erməni Apostol Kilsəsinin sadıq inancılı olaraq, mənəvi irsimizin hor bir elementinə ehtiramlı yanaşan şəxs kimi boyan edirəm: Erməni Apostol Kilsəsi seçkilər qədər əxlaqı təsdiqlənəcək yeni katolikosu seçməlidir", - deyə Paşinyan əlavə edib. O, həmçinin Erməni Apostol Kilsəsinin bütün dindarlarını "Eçmədzin Ana Taxtim" bütün ermənilərin yeni katolikosunun seçilməsi işi ətrafinda birləşməyə" çağırıb.

Iyunun 10-da isə Nikol Paşinyan Erməni Apostol Kilsəsi-

nin ardıcıllarına müraciət edərək boyan edib ki, Eçmədzin kilsəsinin hazırkı rəhbərlikdən azad edilməsi üçün feal addimlar atmalı və yeni katolikosluq seçkiləri təşkil olunmalıdır. Baş nazır bununla bağlı təşkilati məsələlərini tənzimləmək üçün Koordinasiya Qrupu yaratmağın vacibliyini qeyd edib. Onun sözlərinə görə, Koordinasiya Qrupunun üzvləri kişilər, qadınlar, sadə insanlar və ya din xadimləri ola bilər. Koordinasiya Qrupuna daxil olan din xadimlərinin subaylıq andını pozmamaları məcburidir.

Paşinyan deyib ki, Koordinasiya Qrupunun ilk 10 üzvünün seçiləcək öz üzərinə götərcək. Geləcəkdə Qrup genişlənmə prosedurları, struktur və digər mümkün məsələlər barədə qarar verəcək. Baş nazır 5 mayə üzrə Koordinasiya Qrupuna üzv olmaq istəyənlərden onun e-mail ünvanına müraciət göndərməyi xahiş edib.

II Qaregin övladı olmasını niyə təkzib etmir?

Məsələ ondadır ki, Paşinyanın "subaylı andı"ni pozması ittihamı II Qaregin tərəfindən təkzib verilmir. Görünür, baş nazırın ölümdə bu barədə inkarenilmez fakt var və bu fakt ona ciddi siyasi dividend qazandırır. Əgor belə olmasayı, N.Paşinyan kilsə rəhbərini qarşı belə kampaniya apara bilərdi.

Ümumiyyətlə, Ermənistən cəmiyyətində bu qarşıdurma təkcə dini və menəvi məsələlərlə məhdudlaşdırır. Erməni ekspertlər Paşinyan və kilsə arasında gərginliyin golən ilə keçiriləcək parlament seçkiləri ilə əlaqələndirirler. Belə ki, kilsə Paşinyana müxtəlif olan revansist qüvvələrlə işbirliyindədir. Paşinyan isə seçki öncəsi bu düşərgəni zəiflətməyə və ictimai nüfuzlarını sarsıtmaya çalışır. Görünən odur ki, erməni baş nazır II Qaregin postundan uzaqlaşdırına qədər mübarizəni davam etdirəcək.

Nardar BAYRAMLI

NATO daxilində yeni güc mərkəzləri yaranır?

Avropa alyansı daxilində yeniliklər etmək niyyətinə düşüb

Böyük Britaniya NATO-da öz hərbi gücün, ağır silahların sayını və tohlükəsizlik imkanlarını artırmaq qərarı gelib. Rusiya-Ukrayna müharibəsinin yeni - qeyri stabil mərhələyə qədəm qoyduğu, eləcə də ABŞ - Rusiya yaxınlaşması fonunda rəsmi Londonun bu istiqamətdə addimları birmənalı qarşılıqlı. Britaniya mediasının son məlumatlarında qeyd olunur ki, Baş nazır Kir Starmer nüvə başlıqları arsenali-

nin modernləşdirilməsi və sualtı qayıqların tikintisi proqramının yenilenəməsi, o cümlədən Britaniya Silahlı Qüvvələrinin gələcək döyüslərə hazırlanması ilə bağlı məsələlərdə ciddi tapşırıqlar verib.

K.Starmer iyunun 2-də Qlaz-qoda keçirilən mötəbuat konfransında boyan edib ki, ölkəsinin müdafiə siyaseti bundan sonra NATO ilə daha sıx koordinasiyalı şəkildə yürüdülləcək - o, çıxi-

şında alyansın Böyük Britaniyanın strateji gücünün əsas dayağı olduğunu vurğulayıb.

Eyni zamanda, K.Starmerin NATO-nun Baş katibi Mark Rütte ilə Dauning Stritdə görüşü də xüsusi diqqət çəkir. Görüş zamanı hər iki lider NATO-da sabitlik və tohlükəsizliyin tomin edilməsi, alyansın üzv ölkələrinin müdafiə sənayesinin möhkəmləndirilməsi istiqamətində atulacaq addimlar ilə bağlı məsələləri müzak-

irə ediblər. Mark Rütte ilə söhbətdən Starmer NATO-nun 80 ilden artıq müddətde Avroatlantik regionda sülh və tohlükəsizliyin təmələ dası olduğunu, habelə alyasın Britaniya vətəndaşlarının tohlükəsizliyi baxımdan da həyatı əhəmiyyət kəsb etdiyini diqqətə çatdırıb. Bununla yanaşı, ikitərifli görüşə Nato-nun gələcək maliyyələşdirilməsi, milli dayanqlılığın gücləndirilməsi və kritik infrastrukturun qorunması

məsələləri də əsas müzakiro predmeti olub. Qeyd edək ki, son dövrlərde Avropa kontingenți NATO-da özünün çəkisi artırmaq üçün əməli fəaliyyətə keçib - xüsusilə, Böyük Britaniya, Fransa və Almaniyanın bu istiqamətdə addimları diqqəti cəlb edir. Prezident Emmanuel Macronun və baş nazir Fridrix Mertsin son bəyanatları da bunu təsdiqləyir.

Şimal alyansında yeni "çətir" axtarışı

Məsələ ilə bağlı politoloq İlyas Hüseynov "Yeni Azərbaycan" qəzetiñə şəhərində qeyd edib ki, Ukrayna cəbhəsində döyüslərin dərda şiddətlənənəsindən sonra Avropa məkanında tohlükəsizlik ilə bağlı çağırışlar mütomadı hala çevrilib. "Bu gün Avropa ölkələri ciddi narahatlıq içərisindədir - onlar öz tohlükəsizliyi və milli müdafiələri barədə düşünməyə başlayıblar, hərbi xərclərini

artırmağı planlaşdırırlar və bu istiqamətdə Avropa liderləri arasında məsləhətləşmələr aparılır. Böyük Britaniyanın Baş nazırı Kir Starmer və NATO-nun Baş katibi Mark Rütte arasında baş tutan görüşdə milli müdafiə və tohlükəsizliklə bağlı məsələlər əsas müzakirə mövzusu olub. Avropa Siyasi Birliyinin, habelə digər platformların osasının qoyulmasına başlıca mahiyyət Avropanın tohlükəsizliyinin qorunması ilə bağlıdır", - deyə İ.Hüseynov bildirib. Almaniya, Fransa və Böyük Britaniyanın gələcək müdafiə siyaseti ilə bağlı məsələyə galınca, İ.Hüseynov vurğulayıb ki, hər üç ölkə regional və beynəlxalq səviyyədə hərbi - siyasi və iqtisadi - siyasi gücün görə fərqlənlər: "Qlobal iqtisadiyyatda öz ÜDM göstəricisi ilə seçilən Böyük Britaniya, Fransa və Almaniya həm mülki, həm də hərbi möhsulların istehsalı üzrə ixtisaslaşmış ölkələrdir. Xüsusilə, Almaniya daha çox seçilir - bu ölkə Avropanın ağır sonayesinin inkişafında geniş paya malikdir. Son 70 ilə mülki möhsulların istehsalı ilə möşəkul olan Almaniyanın ağır sonaye müəssisələri bu gün hərbi təyinatlı möshulların istehsalına diqqət ayırmaya başlayıblar".

Avropanın çəkisi arta bilər

"Şübhəsiz ki, ABŞ-in hazırlı administrasiyasının xarici siyaseti, on esası da ABŞ-Rusiya yaxınlaş-

ması Avropa ölkələri ni milli müdafiə və tohlükəsizlik siyasetində zoruri addimlar atmağa vadar edir. Bu gün ABŞ-in dəstəyi olmadan öz silahlı qüvvələrini dəha də möhkəmləndirmək üçün həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan planlar ilkin strateji prioritetə çevrilib. Bir məqamda əlavə edim ki, yaxın zamanda NATO-da yeni güclər mərkəzlərinin meydana çıxmasının şahidi ola bilərik", - deyə İ.Hüseynov qeyd edib.

Yunis ABDULLAYEV

